

Eind september heeft minister Van der Hoeven de notitie Vernieuwing zorgstructuren funderend onderwijs aan de Kamer aangeboden. De minister van Onderwijs signaleert verschillende knelpunten in het onderwijs aan leerlingen van 4 tot 16 jaar en draagt mogelijke oplossingen aan. In december debatteert de Tweede Kamer er over. Van Horen Zeggen vroeg Theo van Munnen, voorzitter van Siméa en secretaris van de WEC-raad, om een reactie.

Siméa-voorzitter Theo van Munnen over plannen van minister Van der Hoeven: 'Als de landelijke indicatiecriteria worden afgeschaft zijn de gevolgen groot'

Theo van Munnen: 'Ik vind het goed dat belemmerende wetgeving wegvalt en er meer mogelijkheden ontstaan voor reguliere en speciale scholen om samen te werken.'

Er zijn teveel regels. Dat is de rode draad in de notitie Vernieuwing zorgstructuren funderend onderwijs. Scholen in het regulier en speciaal onderwijs die initiatieven nemen om de zorg te verbeteren aan leerlingen die extra aandacht nodig hebben, lopen tegen allerlei knelpunten aan in de huidige wet- en regelgeving. De minister constateert dat WSNS (Weer Samen Naar School) en LGF (Leerlinggebonden Financiering) een hoop hebben opgeleverd, maar ook dat het effectiever kan. Samengevat signaleert ze de volgende knelpunten: de gescheiden en ingewikkelde indicatieprocedures voor het verkrijgen van (extra)zorg; de terughoudendheid van scholen bij het toelaten van leerlingen met een beperking en het aantal leerlingen dat tussen wal en schip raakt en thuis zit.

Theo van Munnen herkent de knelpunten. Hij onderschrijft de analyse van de minister. 'Ik vraag me echter af of haar oplossingen het gewenste resultaat opleveren. In de

praktijk kunnen haar voorstellen grote gevolgen hebben, maar de situatie kan net zo goed bij het oude blijven. De verantwoordelijkheid komt bij de schoolbesturen in de regio te liggen. En het is maar de vraag of die de situatie altijd willen veranderen.'

Zorgplicht

In de nieuwe plannen krijgen scholen een zorgplicht. Ouders die hun kinderen aanmelden op een willekeurige school mogen niet geweigerd worden. Dit betekent niet dat scholen ieder kind moet aannemen, maar wel dat ze een passende onderwijsplek moeten zoeken in de regio. De schoolbesturen in de regio krijgen veel verantwoordelijkheid. In de praktijk kan dit betekenen dat een aantal scholen in een regio zelf een voorziening oprichten voor bijvoorbeeld kinderen met een autistische stoornis. Die scholen kunnen op die manier aan ouders een goede plek voor hun autistische kind bieden.

'Hierin zit hem het positieve effect van de plannen van de minister,' vindt Theo van Munnen: 'Haar ideeën maken het veel makkelijker voor schoolbesturen om creatief naar oplossingen te zoeken voor leerlingen die specifieke hulp nodig hebben. Ook samenwerking tussen de verschillende clusters zal mogelijk zijn.'

Een en ander kan echter gevolgen hebben voor de indicatiestelling. In de huidige situatie zijn er landelijke indicatiecriteria. Als de plannen van de minister doorgaan, is er een reële kans dat iedere regio eigen criteria vaststelt. Dit alles moet in 2010 gerealiseerd zijn.

Van Munnen: 'Als je leerlingen gaat spreiden en regio's gaan zelf leerlingen indiceren en voorzieningen in het leven roepen, is de kans heel groot dat er expertise verloren gaat. Op het moment dat je het huidige systeem opheft, moet je ervoor zorgen dat de expertise gehandhaafd blijft.' Siméa heeft er in de afgelopen jaren voor gezorgd dat de cluster 2 doelgroepen steeds herkenbaarder worden. De landelijke criteria hebben hieraan meegewerkt. Daardoor is het veld steeds beter in staat om de kennis en ervaring in het speciaal onderwijs onder woorden te brengen en te behouden.

'Sime is voorstander van een zorgplicht. Het is van de zotte dat scholen leerlingen met een rugzak kunnen weigeren. Maar de doelgroepen waar wij voor werken zijn klein en de mogelijkheden voor onderzoek en ontwikkeling relatief beperkt. Dit moet veilig gesteld worden', vindt de Siméa-voorzitter.

Professionaliseren

Veel reguliere scholen ontbreekt het aan visie op leerlin-

gen die extra zorg nodig hebben, stelt Van Munnen.

'Professionaliseren van deze medewerkers is dan ook erg belangrijk. Als dit niet gebeurt, kunnen we de hele discussie wel stop zetten. Ik ben hierover wel ongerust. Vraag is of de medewerkers van de scholen voldoende deskundig te maken zijn om die zorg te kunnen leveren. En wat is de rol van de ouders? Is er voldoende geld om de plannen uit te voeren en hoe kunnen scholen gestimuleerd worden om dit te verwezenlijken?'

En wat zijn de gevolgen voor het speciaal onderwijs? De voorzitter van Siméa is ervan overtuigd dat er altijd scholen voor speciaal onderwijs blijven bestaan 'Momenteel zijn de gevolgen moeilijk in te schatten. De Kamer moet er eerst nog over debatteren. Er zullen zeker opmerkingen gemaakt worden over de onrust die hierdoor zal ontstaan. Het onderwijs heeft de laatste jaren met wel erg veel beleidswijzigingen te maken gehad. Bovendien wordt volgend jaar de lumpsum financiering ingevoerd.' Op de vraag of de ambulante begeleiding zal groeien in de nieuwe situatie haalt Van Munnen weifelend zijn schouders op. 'Ik weet het niet. De ambulante begeleiding is de laatste jaren sterk gegroeid. Veel groei zit er volgens mij niet meer in. Ik denk wel dat er behoefte blijft aan onze expertise en dat er binnen de ambulante begeleiding een verschuiving zal optreden. Nu richten wij ons meer op individuele leerlingen. In een nieuwe situatie zullen we ons meer moeten richten op het ondersteunen van systemen in het onderwijs.' Hij licht toe: 'Het regulier en het speciaal onderwijs zijn nu nog twee gescheiden systemen met ieder hun eigen wet- en regelgeving. Hierdoor ontstaan de genoemde knelpunten. De minister wil daarvan af. Alle scholen worden voor de wet scholen voor basisonderwijs of voortgezet onderwijs, ook de speciale scholen. Dit maakt het stelsel een stuk eenvoudiger, maar onze rol een andere.'

'Als in het nieuwe systeem het geld het kind blijft volgen, zijn er goede mogelijkheden om onze expertise boven tafel te houden. Als alle middelen echter aan een regionaal verband worden gegeven, moeten we met onze kleine sector heel veel lobbywerk verrichten zodat de juiste hulp aan de cluster 2 leerling wordt gegeven. Ik ben benieuwd. In het voorjaar wil de minister het onderwijsveld uitvoerig over haar plannen informeren en bevragen.' **VHZ**

Marjan Bruins en Peter van Veen

De volgende link leidt u naar de 'Notitie Vernieuwing van de zorgstructuren in het funderend onderwijs', waarover in dit interview gesproken wordt:

www.minocw.nl/brief2k/2005/doc/39025b.pdf